

OXUCULARA

Qloballaşma dövründə unikal və universal dəyərləri özündə birləşdirən, ictimai inkişafın xüsusi bir modeli – Azərbaycan modeli get-gedə geniş miqyas alır, bəşər ruhunun Azərbaycan mədəniyyəti adlı unikal bir məhsulu yayılır.

Topluda biz Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban xanım Əliyevanın fədakar xeyriyyəçilik fəaliyyətini məhz bu kontekstdə nəzərdən keçirməyə cəsarət etmişik.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, millət vəkili Mehriban xanım Əliyeva YUNESKO-nun 60 illiyinə həsr edilmiş "Sivilizasiyalararası dialoq" həftəsi çərçivəsində Parisdə keçirilmiş "Azərbaycan: mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların qovşağında" adlı tədbirdəki çıxışında demişdir: "Azərbaycan zəngin mədəni irsi və ənənələri ilə fərqlənən qədim diyardır. Azərbaycan əsrlər boyu sivilizasiyalararası dialoqun aparılmasında mühüm rol oynamışdır. Ölkəmiz Şərqlə Qərbin qovuşduğu məkanda yerləşir. 1918-ci ildə Şərqdə ilk demokratik cumhuriyyət məhz Azərbaycanda yaradılmışdır. Bu, bütün islam aləmində Avropa tipli ilk parlament respublikası idi. Bununla bərabər, islam ölkələri arasında opera, ballet, teatr, qadın məktəbləri, azad mətbuat, kişilər və qadınlar üçün bərabər seçki hüququ ilk dəfə məhz Azərbaycanda formalaşmışdır. Bu gün Azərbaycan Avropa dəyərlərini qəbul edən və getdiyi yolu tam dərk edən müasir ölkəyə çevrilmişdir. Uğurlu inkişafın mühüm amillərindən biri ondan ibarətdir ki, Azərbaycan dünyəvi dövlətdir, yüksək tolerantlığı ilə fərqlənən ölkədir".

İntellektual elitanın parlaq nümayəndəsi olan Mehriban xanım Əliyeva mədəniyyətin və biliklərin müxtəlif sahələri arasında, Şərq ilə Qərb arasında yeni

perspektivli əlaqələr yaradır. Azərbaycanın birinci xanımı öz çıxışlarında ümumdünya miqyasında inkişafın müasir vektorunun dərk edilməsi şəraitində milli ənənələrin qorunub saxlanmasının zəruriliyini dəfələrlə qeyd etmişdir. Axı ənənə toxunulmaz sayılan norma, ideya və predmetlərin donub qalmış toplusu deyil. Biz ənənənin kreativliyini, onun müasir dövrün qlobal problemləri labirintində öz orijinal yolumuzu tapmağa imkan verən nəhəng yaradıcı potensialını nəzərdən qaçıra bilmərik.

YUNESKO-nun baş direktoru cənab Koitiro Matsuura Azərbaycanın kütləvi informasiya vasitələrinə müsahibəsində demişdir: «Azərbaycan YUNESKO çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə get-gedə daha fəal iştirak edir. Xüsusilə də mən vurğulamaq istəyirəm ki, ölkənin birinci xanımı Mehriban Əliyeva YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri seçildikdən sonra böyük fəaliyyətə başlamışdır. Qısa müddət ərzində o, şifahi və musiqi ənənələrinin təbliği və qorunması sahəsində böyük xidmətlər göstərmişdir. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban xanım Əliyeva on il bundan öncə Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunu yaratmış və həmin Fondun çərçivəsində böyük işlər görülmüşdür. Mən onun bu sahədəki fəaliyyətini izləyir və yaxından öyrənirdim. Mən gördüm ki, bu sahədə Mehriban xanımın xidmətləri əvəzsizdir və belə qərara gəldim ki, o, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri təyin edilsin. O, bu vəzifəyə təyin olunduqdan sonra Azərbaycanda mədəniyyət sahəsində böyük işlər görmüşdür. Biz onun xüsusilə şifahi və musiqi ənənələrinin qorunması sahəsindəki fəaliyyətini qeyd edirik. Bu da ki, YUNESKO-da qəbul olunmuş təbirlə desək, qeyri-maddi mədəni irsin qorunması deməkdir. Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycan təhsili sahəsində də böyük xidmətlər göstərmişdir. İndi o, nəinki Azərbaycanda, həm də regional miqyasda, hətta deyərdim ki, qlobal miqyasda fəaliyyət göstərir».

YUNESKO-nun baş direktoru cənab Matsuuranın təbircə desək, Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyəti-

nin global xarakteri bizim mədəniyyətin inkişafın aparıcı amilinə və strateji resursuna çevrilməsinə şərait yaradır.

Bu məsələdə ölkəmizdə yaradılan Heydər Əliyev Mərkəzi xüsusi rol oynayacaqdır. Mərkəz bütün cəmiyyət miqyasında biliklərin idarə edilməsi funksiyalarını yerinə yetirməkdən əlavə, ölkəmizin informasiya, təhsil və mədəni məkanının vəhdətini qoruyub saxlamağa şərait yaradacaqdır. Multimədəniyyət ideyalarını təcəssüm etdirən bu Mərkəz dünyanın mədəni sərvətlərini özündə cəmləşdirməklə XXI əsrin çağırışlarına Azərbaycanın intellektual və mədəni cavabı olacaqdır. Millətin intellektual sərvətlərinin toplanması, qorunması, sistemləşdirilməsi və istifadəsi ilə bağlı çoxfunksiyalı bir təsisat olan Mərkəz Heydər Əliyevin unikal dövlət quruculuğu və mədəni quruculuq təcrübəsinə əsaslanan elitaların siyasi mədəniyyətini formalaşdırmaq məqsədini də qarşıya qoyacaq.

2006-cı ilin mart ayında Mehriban xanım Rusiyada dərc edilən «Drujba narodov» jurnalının Azərbaycan ədəbiyyatına həsr edilmiş xüsusi nömrəsində oxuculara aşağıdakı sözlərlə müraciət etmişdir: «Azərbaycan ədəbiyyatı – ənənələrin gücünün həmişə çox parlaq şəkildə ifadə edildiyi ədəbiyyatdır. Belə ənənələrdən biri də hər il mart ayında Azərbaycanda Yeni ilin bayram edilməsi ənənəsidir. Milli rəmzlərlə, ecazkar kodlarla, Yunqun arxetipləri ilə zəngin olan Novruz üçün səciyyəvi sayılan bir fenomen də var: Günəşi daha parlaq nur saçmağa məcbur edən, qarı əridən, torpağı dirilik suyu ilə suvararaq onu canlandırmağa qadir olan söz sehri. Məhz Novruz bayramı günlərində Azərbaycan ədəbiyyatı sizin evlərinizə qonaq gəlir. Gəlir ki, bu görüşün sevincini, eləcə də əvvəlki illərin kədərini sizinlə bölüşsün».

Daha bir vacib məqam haqqında.

İSESKO-nun xoşməramlı səfiri qismində nitqində Mehriban xanım demişdir: «Hazırda İslam Ölkələrinin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı ilə Heydər Əliyev

Fondu arasında əməkdaşlıq üçün çox geniş imkanlar mövcuddur. Bildiyiniz kimi, Heydər Əliyev Fondu yaradıldığı andan elmin və təhsilin inkişafını, milli mədəni irsimizin qorunub saxlanmasını özünün fəaliyyətinin prioritet istiqaməti kimi müəyyən etmişdir. Biz qısa müddətdə çoxsaylı layihələr həyata keçirmiş, böyük uğurlar qazanmışıq. «Yeniləşməkdə olan Azərbaycana yeni məktəb» layihəsi, uşaq evlərinin və internat-məktəblərin inkişafı, kor və zəif görən insanların informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmələrinin təmin edilməsi layihələri artıq həyata keçirilmişdir və bu gün biz həmin layihələrin konkret nəticələrini görürük. Biz öz fəaliyyətimizdə milli-mədəni irsimizin qorunub saxlanmasına böyük diqqət yetiririk. Bildiyiniz kimi, Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü və YUNESKO-nun dəstəyi ilə Azərbaycan paytaxtında Beynəlxalq Muğam Mərkəzi tikilir. Deyə bilərəm ki, Muğam Mərkəzinin binası paytaxtımızın ən gözəl guşəsində – dənizkənarı milli parkda ucaldılır. Bir neçə tarixi və dini abidə – Cavadxan məqbərəsi, Pir Həsən ziyarətgahı, Mövsüm Səlim və Həzrəti Zeynəb məscidləri bərpa edilmişdir. Bundan əlavə, Heydər Əliyev Fondu dünyanın bir sıra elmi mərkəzləri ilə çox sıx əməkdaşlıq edir. Bir il ərzində biz Fondada bir neçə beynəlxalq konfrans keçirmişik. YUNESKO ilə birgə təşkil edilmiş, Bakıda və Parisdə keçirilmiş «YUNESKO-Azərbaycan: gələcəyə körpü» mövzusunda konfrans təhsil sahəsində islahatlara həsr edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondu İSESCO-nun və YUNESKO-nun prinsiplərinə əsaslanaraq belə hesab edir ki, başqa dövlətlərin və xalqların üzləşdiyi çətinliklərin dəf edilməsində onlara kömək də çox vacibdir... İnanıram ki, İSESCO ilə Heydər Əliyev Fondu arasında dostluq və əməkdaşlıq naminə bundan sonrakı fəaliyyət daha da uğurlu olacaqdır...».

Modernizmin və ənənəvilərin bənzərsiz sinergetizmi, universalizm və milli qürur hissləri, tolerantlıq və dövlət mənafelərinin qorunmasında prinsipiallıq, alter-

nativlərin nəzərə alınması və gələcəyin dəqiq strateji planlaşdırılması kimi xüsusiyyətləri ilə seçilən Azərbaycan siyasi mədəniyyəti Mehriban xanımın şəxsinə özünün parlaq ifadəçisini tapmışdır.

Xarici ölkələrdən, o cümlədən Rusiyadan olan mütəxəssislərin fikrincə, baş redaktoru Mehriban xanım Əliyeva olan "Azərbaycan – İrs" jurnalı Azərbaycan mədəniyyətinin, ölkənin tarixinin həqiqi tükənməz mənbəyi, onun bir növ vizit vərəqidir.

Mehriban xanım Əliyevanın milli ənənələrə həssas münasibətin canlı nümunəsi olan çoxşaxəli fəaliyyətinin bir sahəsi də muğam sənətinin dəstəklənməsi və təbliğ edilməsi ilə bağlıdır. Axı muğam sənəti azərbaycanlıların nəzərində milli mənlilik şüurunun və özünüidentifikasiyanın əsasını təşkil edən mühüm mədəni dəyərlərdən biridir. Azərbaycan muğamının bədii dəyəri, onun həm milli mədəniyyət üçün, həm də bütün bəşər mədəniyyəti üçün müstəsna əhəmiyyəti 2003-cü ildə YUNESKO kimi nüfuzlu beynəlxalq təsisat tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş və o, «bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi irsinin şedevrlərindən biri» elan edilmişdir.

Mehriban xanım Əliyevanın fikrincə, «Azərbaycan milli musiqi incilərindən biri olan muğamı qorumaq, inkişaf etdirmək və təbliğ etmək, muğamın möhtəşəmliyini, onun dərin fəlsəfəsini gələcək nəsillərə çatdırmaq bizim hər birimizin mədəni borcumuzdur».

Bizim gənclərin kulturologiyaya, dünya bədii mədəniyyətinə marağının artdığı dövrdə, Mehriban xanım Əliyeva öz fəaliyyətində dünyanın mədəni irsinə, mədəniyyət şedevrlərinə böyük diqqət yetirir.

Mehriban xanımın şəxsiyyətinə, onun milli və ümumbəşəri mədəniyyətin tərəqqisi naminə fəaliyyətinə ictimai maraq daim yüksək səviyyədədir. Oxuculara təqdim edilən kitab bu ictimai tələbata bir növ cavabdır. Bu toplu Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun həyata keçirdiyi böyük və çoxtərəfli xeyriyyəçilik işinin yalnız bir qismi-

ni əks etdirir. Diqqətli oxucu bu kitabı oxumaqla Mehriban xanım Əliyevanın çoxşaxəli şəxsiyyətini, onun liderlik keyfiyyətlərini, tutduğu vəzifələrdə yorulmadan apardığı işin müxtəlif aspektlərini daha yaxşı dərk etmək imkanı əldə edəcəkdir. Gənclərimiz bu kitabdan bəhrələnməklə özləri üçün xalqımıza və ölkəmizə, Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyinə xidmət örnəyi seçəcək, faydalı mənəvi nəticələr çıxara biləcəklər.

Ə.Qarayev,
Azərbaycan Respublikasının
mədəniyyət və turizm naziri